

Innspill til strategi for sirkulær økonomi fra Circular Norway

Circular Norway takker for muligheten til å komme med innspill til ny strategi for sirkulær økonomi.

Vi applauderer regjeringen som i Granavolden-erklæringen lanserte ambisjonen om å bli et foregangsland på sirkulærøkonomi. Det innebærer en omlegging fra lineær til sirkulær økonomi, at vi beveger oss bort fra "bruk og kast" – og over til gjenbruk og uten avfall. Det vil sikre oss en mer robust og rettferdig økonomi for fremtiden. Nå haster det å komme i gang med den konkrete jobben, ikke minst fordi omverden har forandret seg fra da regjeringsplattformen ble lansert i januar 2019.

EU har nå som mål å bli helsirkulært innen 2050 i tråd med at Europa er vedtatt å bli det første nullutslippskontinentet innen 2050, slik det er forankret i [European Green Deal](#) og [Circular Economy Action Plan](#). Norge løper en stor risiko for svekket konkurransekraft, om vi ikke følger vår største handelspartner.

For å posisjonere oss for en sirkulær omstilling trenger vi måltall som sier noen om nå-situasjonen. Circular Norway tok dermed initiativ til [Circularity Gap Report Norway](#), den første analysen av Norges forbruk av viktige råstoffer som verden kan gå tom for. Rapporten er et slags røntgenavtrykk av hvordan vi forbruker fornybare ressurser (biologisk materiale) og ikke-fornybare ressurser (metaller, mineraler og fossile ressurser). Den viser at Norges økonomi er kun 2,4 prosent sirkulær. 97,6 prosent av hva vi forbruker gjenbrukes ikke.

Nordmenn forbruker 44,3 tonn per person, nær tre ganger så mye som den gjennomsnittlige europeeren. I dag velger få norske forbrukere produkter laget av gjenvinnbare materialer, og de kjøper heller nye produkter fremfor å reparere. I Gap-rapporten pekes det på hva som kan gjøre norsk økonomi mer sirkulær. Den inneholder anbefalinger for hvordan å skape nye, sirkulære arbeidsplasser og hvordan å motivere forbrukeren til å endre adferd. I rapporten utforskes seks scenarier innen ulike næringer som kan fremskynde den nødvendige endringen til bærekraftig sirkulærøkonomi. Det er 1) en sirkulær byggebransje, 2) overgangen til ren energi, 3) sirkulære matsystemer, 4) grønne transportsystemer, 5) en tydelig reparasjons-, gjenbruks- og resirkuleringsøkonomi og 6) sirkulært skogbruk. Dersom disse mulighetene gjennomføres kan sirkulariteten økes til 45,8 prosent. Størst sirkularitetspotensial ligger i mat – og byggesektoren.

Vi mener nøkkelen for sirkulær omstilling ligger i at strategien er detaljert på mål og delmål, og inneholder konkrete virkemidler fra myndighetene som bidrar til rettferdig endring for næringslivet og forbrukerne, og skaper ny fremtidsrettet næringsaktivitet i Norge.

Med dette bakteppet mener vi at følgende fem områder vil styrke strategien.

1. Sette konkrete nasjonale måltall for sirkularitet

Uten nasjonale måltall er det vanskelig å måle fremgang og følge utviklingen over tid. Det er ulike måter å utarbeide måltall på, men vi oppfordrer myndighetene til å sette et eller

flere måltall for hva som ska oppnås innen et gitt tidsrom, innenfor ulike sektorer, og gjerne i samsvar med bærekraftsmålenen.

2. Utarbeide metode og ramme for datainnsamling for å måle sirkularitet

I Circularity Gap Report Norway har vi valgt å bruke en anerkjent metode fra nederlandske Circle Economy som er brukt i den globale Circularity Gap Report, samt i nasjonale analyser av Nederland og Østerrike. En vitenskapelig komité med ledende akademikere har stått bak metodikken. Vi anbefaler at regjeringen ser på om denne metodikken kan videreføres for å gi et eller flere måltall, eller at det nedsettes et utvalg som ser på hvordan Norge best kan definere en metode og måltall for å sikre progresjon i utviklingen mot et sirkulært Norge. Gevinsten ved å benytte en internasjonal modell som i er at vi kan sammenligne oss med andre land.

3. Endre regelverk for offentlige anskaffelser

Hvert år handler det offentlige Norge varer og tjenester for rundt 520 milliarder kroner. Vi ber om at regjeringen endrer innkjøpsordninger for offentlige anbud til å prioritere sirkulære varer og tjenester, og faktisk gjennomfører disse innkjøpene. Offentlige innkjøpere på alle forvaltningsnivåer bør gjennomgå et kompetanseløft for sirkulære innkjøp. Reviderte kravspekk for offentlige innkjøp bør blant annet inkludere:

- Produktets levetidsgaranti (livstidsgaranti bør kanskje prioriteres fremfor pris)
- Mulighet for reparasjon og tilgjengelige deler
- Kjøp av tjenester fremfor produkter
- Prioritere produkter som er fremstilt med fornybar energi og gjenbrukte råvarer (ikke jomfruelige materialer)

4. Kompetanseløft

Når myndighetene, offentlig og privat sektor skal posisjonere seg for sirkulærøkonom har vi behov for mer kunnskap. Vi ønsker derfor et kompetanseløft for bedrifter, i kommunene – og blant vanlige folk. Dette kan skje gjennom:

- Opplæring i kommunene (rådmenn, ordførere, kommunestyret og innkjøpere)
- Opplæring av politikere generelt (storting, kommunestyre, lokallag til ulike partier)
- Informasjonskampanje overfor opinionen
- Kursing av lærere på høyskoler innenfor fag som design, teknologi, IKT, med mer.
- Bevilgning til kunnskap og sirkulær innovasjon i bedrifter

5. Etablere materialbanker

For å øke gjenbruk og ombruk bør det etableres materialbanker innenfor ulike sektorer. Vi anbefaler at det startes med byggesektoren som er den næringen som gir størst fotavtrykk av jomfruelige materialer. Aktører i ulike næringer bør involveres i utvikling av materialbanker. Vi bør starte med materialbank for følgende næringer i prioritert rekkefølge:

- Bygg og infrastruktur
- Båter og offshore infrastruktur
- Bakkekabler (fra Hafslund, Telenor med mer)

Vi ønsker regjeringen lykke til med det viktige arbeidet for en strategi for sirkulærøkonomi.
Dagens avgjørelser gir trygghet for morgendagen.

Ta gjerne kontakt om dere ønsker mer informasjon.

Med vennlig hilsen,

Leif Nordhus
Leder Circular Norway